

Jitka BREJCHOVÁ

Kulisy dětství. Dítě a jeho svět v 19. století

Diplomová práce Historického ústavu Jihočeské univerzity, České Budějovice 2007, 139 s.
(z toho 13 s. obrazových příloh)

Od doby Philippa Arièse se všechny další práce o dějinách dětství stávají více či méně pokusem vyrovnat se s jeho pojetím tohoto období lidského života. Také už dávno neplatí, že by šlo o téma nové. V zahraniční literatuře běží již několikáté kolo diskuzí o dějinách dětství (srov. např. Hugh Cunningham, *Histories of Childhood*, *American Historical Review* 103, 1998, s. 1195-1208) a i v českém prostředí vznikl na toto téma nespočet prací. Ačkoliv zpočátku kladli historikové důraz zejména na období raného novověku, dnes je ve středu zájmu – mimo jiné i díky Mileně Lenderové – také 19. století.

Postihnout mnohé aspekty dětského života v 19. století se pokusila i Jitka Brejchová ve své diplomové práci. Záběr si zvolila vsutku široký. Nejdříve se věnovala těhotenství, porodu, šestinedělí, křtu (zde mi chybí odkaz na demografické výzkumy, které mají v českém prostředí dlouhou tradici) a kojenecké výživě. Další kapitola potom přibližuje „symptomy autonomie dětství“, které Jitka Brejchová vidí zejména ve specializaci dětského lékařství, ve vzdělání od opatroven a jeslí až k domácí výuce a v dětské módě i hračkách. Poslední kapitola se poté věnuje hmotnému světu, který dítě obklopoval. Musím konstatovat, že v tomto případě by mohlo platit okřídlené „méně by bylo více“. Myslím, že kdyby se diplomantka důkladněji věnovala jednomu z nastíněných témat, její práce by bádání o dějinách dětství v 19. století obohatila mnohem více. Přesto se jí podařilo podat solidní shrnutí poznatků o dětském světě v 19. století.

Ve druhé části posudku bych rád připomněl některé výtky. Hned v úvodu diplomové práce se Jitka Brejchová pokusila shrnout prameny a literaturu k danému tématu. Bohužel vše působí poměrně neuspořádaně, diplomatka „skáče“ od literatury k pramenům a naopak. Chybí mi také hlubší představení vytěžených pramenů namísto jejich pouhého výčtu a hlavně popis metody, kterou chtěla použít k jejich zpracování. Teprve samotnou četbou diplomové práce se tak lze dozvědět, že vedle domácí odborné literatury, na které je práce převážně postavená, Jitka Brejchová pracovala zejména s preskriptivní odbornou lékařskou literaturou, dobovým tiskem a osobními prameny. Bohužel většinou zůstalo u pouhého dokládání poznatků získaných z literatury či u dlouhých citací pramene bez další interpretace. Za nepříliš šťastné také

považuji skutečnost, že diplomantka pracuje s mnoha tituly odborné literatury pouze zprostředkovaně – přes jejich hodnocení v několika málo knihách domácích historiček a historiků. Zatímco u zahraniční literatury by to bylo ještě pochopitelné, u českých prací měla diplomatka vše nastudovat. Z formálních záležitostí bych připomněl neobvyklý způsob citací v poznámkách pod čarou, uspořádání seznamu pramenů a literatury, zařazení seznamu vyobrazení či začlenění odkazů na obrazové přílohy do textu. Nemohu si také odpustit připomenout, že jméno českého historika je Josef Petráň, ne Petráně (s. 9)!

Přes zmíněné připomínky práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit stupněm **velmi dobře**.

Zlatá Koruna 27. 8. 2007

(PhDr. Pavel Král, Ph.D.)